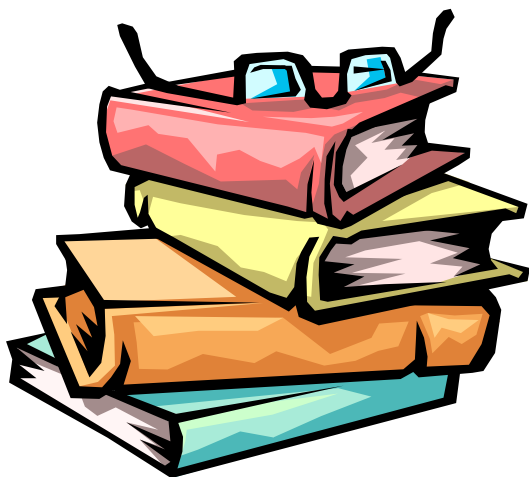

EURAJOEN KUNNAN KIRJASTOTOIMEN JA KOULUTOIMEN YHTEISTYÖSUUNNITELMA

EURAJOEN KUNNAN KOULUTOIMEN JA KIRJASTOTOIMEN YHTEISTYÖSUUNNITELMA

YLEISTÄ

Yleisen kirjaston ja koululaitoksen yhteisenä tavoitteena on

- lukemisharrastuksen herättäminen ja tyydyttäminen
- aktiivisen tiedonhaun herättäminen ja tiedonhankintavalmiuksien kehittäminen

Yhteistyösuunnitelmassa määritellään koulun ja kirjaston oppilaille asettamat tiedonhallintataitoja koskevat tavoitteet.

LAINAUSTOIMINTA

Lainaustoiminta keskitetään yleiseen kirjastoon ja koululaisten kirjastonkäyttö huomioidaan yleisen kirjaston aukioloajoissa niin, että oppilaat voivat käydä kirjastossa koulumatkojen yhteydessä.

Sivukouluilla käy kirjastoauto kerran viikossa. Kirjastoautossa käynnit tukevat kirjaston käyttöön liittyvien tavoitteiden ja sisältöjen toteutumista.

KIRJASTONKÄYTÖN OPETUS

Kirjastonkäytön opetuksen tavoitteena on tutustuttaa oppilaat käyttämään yleistä kirjastoa, ohjata heidät kirjallisuuden pariin sekä opettaa omatoimista tiedonhakua. Kirjastonkäytön opetus järjestetään oheisen liitteen mukaisesti. (LIITE 1).

Lukudiplomin voi suorittaa jokaisella luokka-asteella. Lisätietoja saa omalta opettajalta tai kirjaston henkilökunnalta.

KÄYTÄNNÖN JÄRJESTELYT

Kirjastonkäytönopetus järjestetään kirjastossa pääasiassa kirjaston normaalien aukioloaikojen ulkopuolella. Kirjastonkäytönopetuksesta on sovittava etukäteen kirjastonjohtajan kanssa. Parhaiten yhteiset tavoitteet saavutetaan, jos kouluissa keskustellaan etukäteen kirjastonkäytöstä ja syvennetään opittua jälkikäteen esim. pienten tiedonhakutehtävien tai esitysten avulla.

RYHMÄTYÖT

Kirjasto aineistoinen on käytettävissä ryhmätöiden tekemiseen myös aukioloaikojen ulkopuolella. Päällekkäisyyksien välttämiseksi ajankohdasta on sovittava etukäteen kirjastonjohtajan kanssa.

OHEISSARJAT

Peruskouluun on hankittu vuosiluokille 1-6 ja 7-9 sopivia oheiskirjasarjoja. Eurajoen koulujen oheiskirjasarjoja on neljällä eri ala-asteella: Lapijoki, Rikantila, Linnamaa ja Keskusta.

Uusia kirjasarjoja hankitaan mahdollisuuksien mukaan.

KOULUTUS JA VANHEMPAINILLAT

Kirjaston henkilökunta on käytettävissä, kun luokissa ja vanhempainilloissa käsitellään lukutaidon, kirjan ja tiedon merkitystä tai kirjaston mahdollisuuksia tiedon ja elämysten välittäjänä.

TIEDOTTAMINEN

Kirjasto tiedottaa aukioloajoistaan koulujen ilmoitustaululla. **Kirjasto lähettää vuosittain 1. luokkien oppilaiden välityksellä koteihin tiedotteen kirjastopalveluista.** Tiedotteen avulla pyritään aktivoimaan vanhempia, jotta myös kodit innostaisivat lapsia lukemaan ja käyttämään kirjastopalveluja.

Kirjasto toivoo opettajien ottavan yhteyttä, mikäli tapahtumien ja teemapäivien järjestämiseen tarvitaan kirjastoaineistoa. Kirjasto toivoo opettajien ilmoittavan myös oppilaille annettavista laajoista tutkielmantyyppisistä tehtävistä, jotta kirjaston henkilökunta tietäisi varautua etukäteen useisiin samanaikaisiin laajoihin tiedonhakupyyntöihin.

Kirjasto ottaa mielellään vastaan opettajien esittämiä toivomuksia ja hankintaehdotuksia.

TELEMATIikka

Kirjastossa on ATP-Origo kirjastojärjestelmä. Kirjaston aineistorekisteri on Internetissä osoitteessa www.satakirjastot.fi, joten oppilaat voivat selata aineistoa koulun koneilta.

NÄYTTELYT

Koulujen toivomusten perusteella kirjaston tiloihin voidaan järjestää näyttelyjä esim. oppilaiden piirustus- ym. töistä.

SEURANTA

Yhteistyösuunnitelmaa tarkistetaan tarvittaessa. Seurannasta vastaavat kirjastonjohtaja ja sivistystoimenjohtaja.

LIITE 1.

KIRJASTONKÄYTÖN JA TIEDONHAUN OPETUS VUOSILUOKAT 0-9

Tiedonhallintataidoilla tarkoitetaan valmiutta etsiä, arvioida ja käyttää monipuolisesti sekä painettuja tiedonlähteitä että verkkosisältöjä ja muuta sähköistä aineistoa.

Tiedonhallintataidot ovat tarpeen koulunkäynnin aikana kaikkien oppiaineiden ja **aihekokonaisuuksien** opiskelussa. Ne ovat oleellinen osa myös myöhemmin elämässä tarvittavia **opiskelutottumuksia ja työskentelytaitoja**.

Tiedonhallintataitojen opetuksen osalta edetään koulun opetussuunnitelman edellyttämässä tahdissa. Varsinkin alkuopetuksessa (luokat 0-2) tiedonhallintataitojen opetus kulkee lisäksi käsi kädessä lukemaan innostamisen, luettavan etsimisen ja kirjallisuuskasvatuksen kanssa. Tiedonhallintataitojen alkeiden opetus integroidaan kaikkien aineiden opetukseen.

Osaamistavoitteet:

Alkuopetuksessa luokka-asteilla 0-2

- Kirjastomyönteisen asenteen herättäminen
- Oppilas oppii ymmärtämään kuinka kirjastossa toimitaan sekä kuinka kirjoja käsitellään ja lainataan
- Kirjaston kokoelmiin tutustuminen satujen, kertomusten ja harjoitusten avulla
- Itselle sopivan luettavan löytäminen ; oppii etsimään tietoa ikätasolleen sopivista tietokirjoista ja muista lähteistä
- Tiedonhallinnan prosessin harjoittelua pienin askelin: mitä tiedän asiasta, mitä haluan tietää, mistä saan tietoa

Opetettavat sisällöt:

Luokka-asteet 0-2

- Kirjastoon tutustuminen lukemisen ja tiedonhaun paikkana
- Kirjastokortin hankkiminen, sen vastuullinen käyttö, lainaaminen ja palautus
- Aakkostamisen harjoittelu, kirjan paikka kirjastossa
- Kirjan rakenteeseen tutustuminen: kannet, selkä, nimeke
- Kysymysten tekemisen harjoittelu: Mitä? Missä? Milloin? Miksi?
- Tiedonhallinnan prosessin harjoittelua pienin askelin: mitä tiedän asiasta, mitä haluan tietää, mistä saan tietoa?
- Tiedonhaku kirjoista, toden ja epätoden erottaminen tekstissä
- Käsitteiden määrittely ja niiden välisten suhteiden tutkiminen: mitä yhteistä, mitä eroa?
- Tiedonlähteisiin tutustuminen: henkilöt, kirjat

Osaamistavoitteet:**Luokka-asteilla 3-4****Oppilas**

- Oppii asiallisen ja myönteisen asenteen kirjaston käyttäjänä
- Oppii kirjaston käytänteet
- Tutustuu kirjastoaineiston luokitteluun
- Tutustuu tiedonhallinnan prosessin eri vaiheisiin
- Tiedonhaun alkeiden osaaminen

Opetettavat sisällöt:**Luokka-asteet 3-4**

- Kirjastonkäytön harjoittelu opiskelemisen, lukemisen ja tiedonhaun paikkana
- Aineiston luokitteluun tutustuminen
- Itsenäinen lainaaminen ja palauttaminen
- Tietosanakirjan käytön harjoittelu, aakkosten hallinta
- Kirjan rakenteeseen tutustuminen: nimiösivu, sisällysluettelo, hakemisto ja lähdeluettelo
- Tiedonhallinnan prosessin harjoittelua
- Tiedonhaun harjoituksia eri lähteistä, itselle tarpeellisen tiedon löytäminen
- Pohtiva kysyminen: mitä kannattaa kysyä?
- Tiedon jäsentely: ala- ja yläkäsitteet, syy- ja seuraussuhteet, tiedon soveltaminen omaan työhön
- Tiedonlähteiden käytön ja merkitsemisen harjoittelu

Osaamistavoitteet:**Luokka-asteet 5-6****Oppilas**

- Oppii vastuullisesti käyttämään yleistä kirjastoa
- Oppii hyödyntämään yleisen kirjaston luokitusta oppimistehtäviä tehdessään
- Omaksuu kysyvän ja tutkivan tavan opiskella
- Harjoittelee tiedonhallinnan prosessin vaiheita oppimistehtäviä tehdessään
- Harjoittelee lähdeviitteiden merkitsemistä ohjatusti
- Tutustuu kirjallisuuden eri lajeihin ja löytää oman tapansa harrastaa lukemista

Opetettavat sisällöt:**Luokka-asteet 5-6**

- Yleisen kirjaston käytön harjoittelu opiskelun, lukemisen ja tiedonhaun paikkana
- Kirjan rakenteeseen tutustuminen: hakemisto, lähdeluettelo
- Itsenäinen yleisen kirjaston käytön harjoittelu koulutyön tukena ja vapaa-aikana
- Tiedonhallinnan prosessin harjoittelua
- Tiedonhaun harjoituksia internetissä
- Tiedon jäsentely: ala- ja yläkäsitteet, syy- ja seuraussuhteet
- Tiedonlähteiden monipuolinen käyttö, tekijänoikeudet, lähdeluettelo (viittaukset, nettietiketti)

Luokat 7-9

Opetuksessa edetään koulun opetussuunnitelman edellyttämässä tahdissa.

7. luokalla kiinnitetään erityistä huomiota tiedonhallintataitojen opetukseen ja 8. luokalla kirjallisuuskasvatukseen ja lukemaan innostamiseen. Tiedonhallintataitojen opetuksessa käytetään hyväksi kontaktiopetusta koulussa ja kirjastossa sekä verkko-opetusta. Tiedonhallintataitojen opetus integroidaan kaikkiin aineisiin.

Osaamistavoitteet:

Luokka-asteet 7-8

Oppilas

- Oppii käyttämään yleistä kirjastoa
- Ottaa vastuun lainaamastaan aineistosta, huolehtii siitä hyvin ja palauttaa sen ajoissa
- Oppii valitsemaan monesta lähteestä tehtävän kannalta tarkoituksenmukaiset tiedot
- Oppii valitsemaan itselleen sopivaa luettavaa
- Tutustuu kirjastojen verkkosivuihin
- Kertaa ohjatusti tiedonhallinnan prosessimallia

Opetettavat sisällöt 7.luokka

- Kirjan rakenne, kertausta: eri tapoja löytää tietoa kirjasta
- Harjoitellaan yleisen kirjaston palveluiden käyttöä: käsikirjasto, kaukolainat, varaaminen
- Yleisen kirjastoluokituksen käyttö tiedonhaun apuna
- Tiedonhallinnan prosessin sisäistäminen
- Tiedonhaun harjoituksia internetissä (tietokannat): sanahakujen harjoittelua, hakulausekkeiden tekoa
- Tiedon luotettavuuden arviointia: Kuka on tuottanut tiedon? Miksi? Kenelle?
- Tiedon jäsentely: ala- ja yläkäsitteet, syys- ja seuraussuhteet
- Työn julkaiseminen (raportti, tutkielma)
- Tiedonlähteiden monipuolinen käyttö, tekijänoikeudet, lähdeluettelo (viittaukset, nettietiketti)

Opetettavat sisällöt 8.luokka

- Itsenäisen kirjastonkäytön harjoittelu
- Oman tiedontarpeen tunnistaminen ja itselle sopivan kirjallisuuden löytäminen varmentuu
- Kirja ja muut tiedonlähteet: vertailua ja valintojen harjoittelua
- Yleisen suomalaisen asiasanaston ja kirjastoluokituksen käyttö
- Suomen kirjastojärjestelmään tutustuminen (www.kirjastot.fi)
- Tiedon tallentamisen ja järjestämisen menetelmiin ja periaatteisiin tutustuminen (luettelointi, tietokanta)
- Tiedonhallinnan prosessin käyttäminen omissa opiskelutehtävissä
- Tiedon luotettavuuden arviointia: Kuka on tuottanut tiedon? Miksi? Kenelle?
- Tietolähteiden vertailu, aineistokannat, viitetietokannat
- Oppilas osaa kertoa tiedonhausta ja ratkaisustaan työn kuluessa

Osaamistavoitteet:

9. luokan lopussa oppilas osaa seuraavat tiedonhallinnan tiedot ja taidot:

- osaa määritellä tutkielmansa aiheen ja määrittää aiheen keskeisiä käsitteitä
- osaa etsiä itsenäisesti lähdemateriaalia tiedontarpeeseensa
- osaa käyttää kirjaston aineistotietokantaa monipuolisesti ja tehokkaasti
- tuntee kirjaston aineistotietokannan käytön vaatimat apuvälineet (Yleinen suomalainen asiasanasto, Yleisten kirjastojen luokitusjärjestelmä) ja hallitsee niiden verkkokäytön
- osaa käyttää yksinkertaisia hakustrategioita, yhdistellä hakulauseita Boolean logiikalla
- tietää myös muita tiedonhaun mahdollisuuksia, tuntee tietokantoja ja verkkopalveluita
- hallitsee jonkin internetin hakupalvelun monipuolisesti ja tietää muita hakupalveluita ja aihehakemistoja
- osaa ottaa huomioon tekijänoikeusasiat ja tunnistaa tietoturvaan liittyviä seikkoja
- osaa suhtautua kriittisesti löytämäänsä tietoon ja arvioida sen luotettavuutta
- osaa käyttää tietoja tehokkaasti hyväkseen saavuttaakseen tavoitteen

Opetettavat sisällöt

- kirjaston monipuolinen käyttö opiskelun tukena
- kirjaston aineistotietokannan käyttö, asiasanat ja kirjastoluokitus
- hakustrategiat, Boolean operaattorit, haun rajaus
- muut kirjaston tarjoamat tietokannat ja verkkopalvelut
- tiedonhaku internetistä: hakupalvelun ja aihehakemiston käyttö
- tekijänoikeudet, tietoturva
- tiedon luotettavuuden arviointikriteerejä
- työn esittäminen havainnollisesti ja tarkoituksenmukaisesti
- lähdeluettelon laadinta